

Foglalkoztatás foglalkoztathatóság

dr. Hajdú László

EU szakjogász
Ágazati Párbeszéd Bizottság szakértő

Kiemelt témakörök

Alapvetés a magyar foglalkoztatásból

- A munka világa (a kapitalizmusban) piaci viszony (kereslet/kínálat)
- Erős az állampolgári biztonságvesztés, a változásellenesség
- A „foglalkoztatás” fogalomnak – jól érzékelhetően – nincs már köze a „tipikus” alkalmazási formákhoz, a „rendszer” pedig nem vette tudomásul

Áttekintés a foglalkoztathatóságról

- Az inaktivitás jellemzői, összetevői, típusai
- Az un. „aktív munkaerő piaci politikák” és gyakorlatuk
- Alkalmazkodási utak, pályák

„Biztosított alkalmazkodás” az EU anyagokból

- A dániai konkrétumok nem vihetők át, de van miből meríteni (pilot, benchmark, best practice)
- A Flexicurity Irányvonalak nem diktálják a tagállami megvalósítást (nyílt koordináció)

Innovációs kérdések

A gazdasági szerkezet döntő változásai

lokálitás és globalitás,

- poszt-indusztrializmus,

- a munkaszervezetek

- a munka tartalmának változásai,

Krémer Balázs anyagából

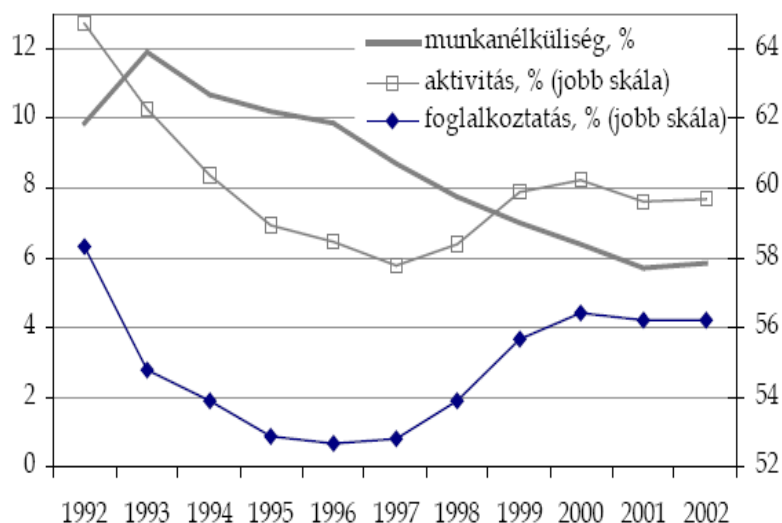
A profit maximálás kínálatot igényel a termelési tényezők piacán és keresletet az áruja piacán:

- A „négy szabadság” és a vámunió;

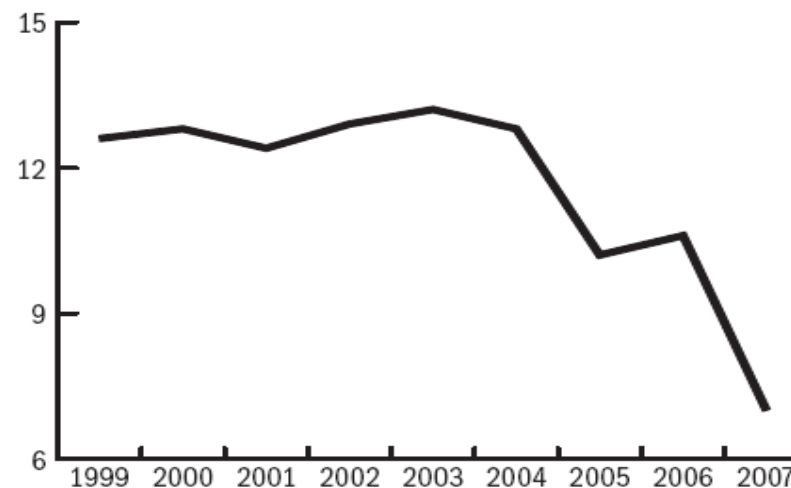
- A kétpólusú világ és a globalizáció.

Honnan hová jutottunk eddig?

1. ábra A 15-64 éves lakosság munkaerőpiaci részvétele, 1992-2002

4. ábra: A száz regisztrált álláskeresőre jutó bejelentett munkahelyek számának alakulása, 1999-2007

Forrás: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal.

- mintegy másfél millió álláshely tűnt el;
- megszűnt a túlfoglalkoztatás, a mennyiségi hiány;
- az újrarahelyezés a szolgáltatások és a kereskedelem irányába tolta el a foglalkoztatást.

A lisszaboni stratégia és a versenyképességi kérdés átrendeződése

- nemcsak az a kérdés, hogy aki dolgozik, az mekkora értéket állít elő,
- hanem az is, hogy hányan dolgoznak (a foglalkoztatottsági kérdés)
- „jobs and growths”

Krémer Balázs anyagából

Magyarország által is elfogadott EU célok:

2010-ben 72% átlagos foglalkoztatottsági szint az aktív korú népességben, a 25 és 64 év közöttiek legalább 12,5 százaléka tanuljon.

Maastrichti kritériumok; a Lisszabonban elfogadott stratégia; stb.

A munka világa alapjellemezői (ma)

- Egyenlőtlen, a természeténél fogva is, és azért is mert a munkavállalónak egzisztenciális, a többieknek gazdasági kérdés a foglalkoztatás - és a jog sem tud segíteni rajta. SŐT!
- Az állam sokszínű megjelenése ellentmondásos arculatot enged, és nem eredendően baráti:
  - Szüksége van a közadókra;
  - Szolgáltatnia kell(ene) a munkapiacnak;
  - Ellenében kellene hasson a piaci zavaroknak.
- „A munkabér a munkaerő ára, egyenlő munkáért egyenlő bért!” ma sem teljesül, és pedig állami asszisztenciával.

A magyar közeg egyéb sajátosságai

Becslések szerint, ma Magyarországon, a kereső foglalkozások meghatározó hányadáról az érintettek nem adnak számot (vö. őstermelő, fekete gazdaság, stb.). A jogalkotók ezt voltaképp tudomásul veszik.

A szabályozó a munka világára terheli sok olyan köz-szolgáltatás járulékos munkáját, költségét amivel más országokban nem kell számolni. (TB/EB ügyintézés, klf. alapok járulékai, stb.)

Kiugróan magas az un. „adóék”. Ebben vezet a nem perszonális viszonyban szolgáltatott (köz)szolgáltatásokra beszedett rész. A deperszonalizálás motiváltságot von el, kizárja az öngondoskodás kreatív elemét. (Ha minden személyi bérhez tartozó munkáltatói kiadás a munkavállaló kezébe jutna, akkor a nominálbér megduplázódna!)

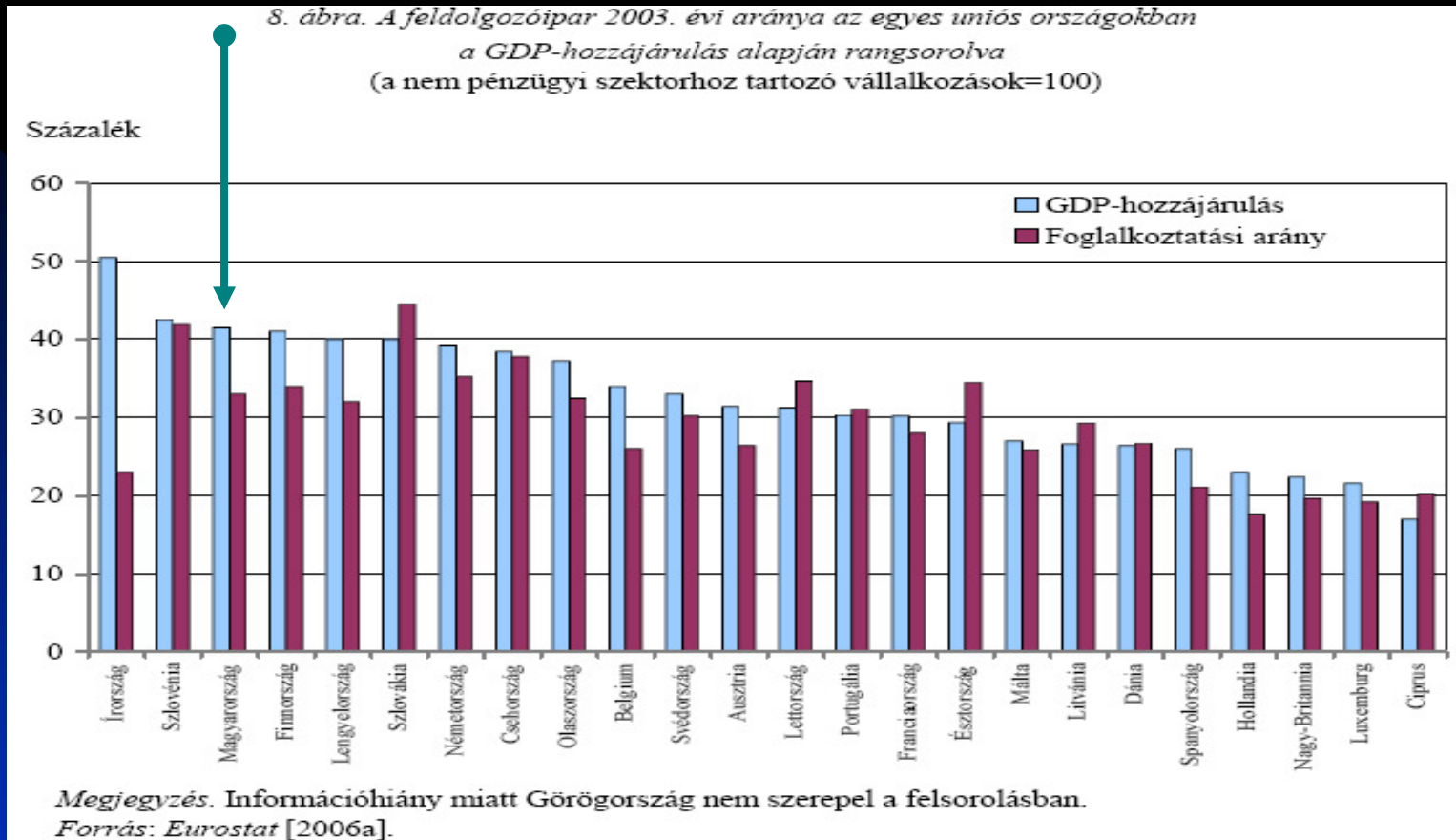
A közpolitikák átrendeződése

- korábban a kormányzati szektor a versenyektől védett szektor
- ma a nemzetek versenyképességét döntően befolyásolja a kormányzati szektor produktivitása és versenyképessége,
- a „jólét, mint produktív ágens”

Krémer Balázs anyagából

„A tudás és a jártasságok ugyanakkor a gazdasági növekedés erőteljes motorját is adják, ezért a versenyelőny megteremtéséhez nagymértékben hozzájárulnak az emberi tőkébe történő befektetések. A jelenlegi bizonytalan gazdasági környezetben az emberekbe való befektetés még fontosabbá válik.”

(ÁSZ tanulmány 2009 október)

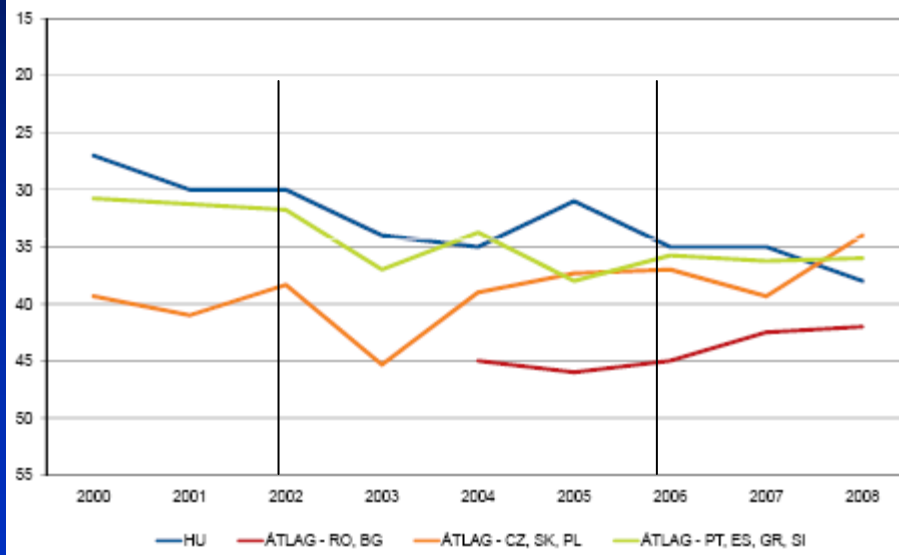

A GDP 2003. évi értéke az EU 25 átlagában 46,2 ezer euró/fő volt. Az EU 15 legkisebbjét Olaszországban mérték, ez 42,3 ezer euró/főt tett ki; Magyarországon ennek a mutatónak az értéke 16,5 ezer euró/fő volt.

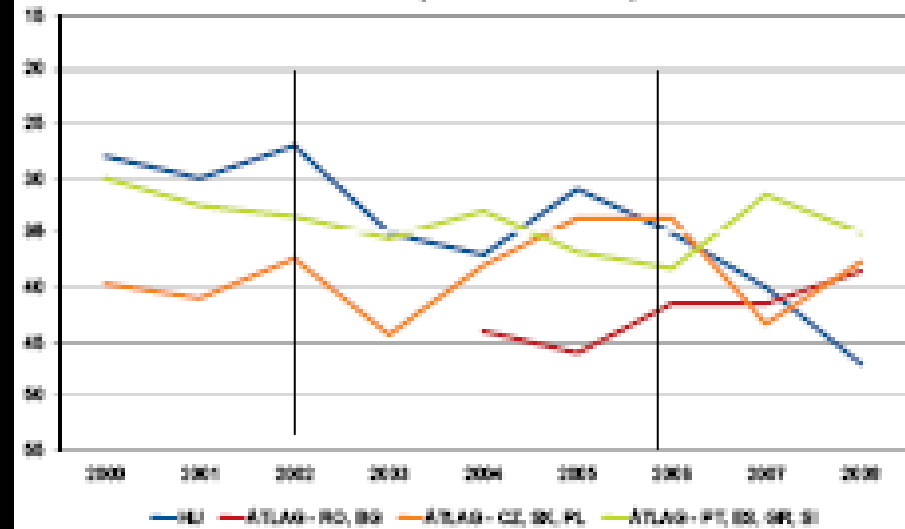
Az EU 10 esetében Lettországnál a legkisebb a mutató 6,7 ezer euró/fő

Az ország és az irányítás

1. ábra Összevont versenyképességi rangszám, 2000-2008

Kormányzati hatékonyság

Alapvető társadalmi változások

(A politikai és gazdasági rendszerváltáson túl...)

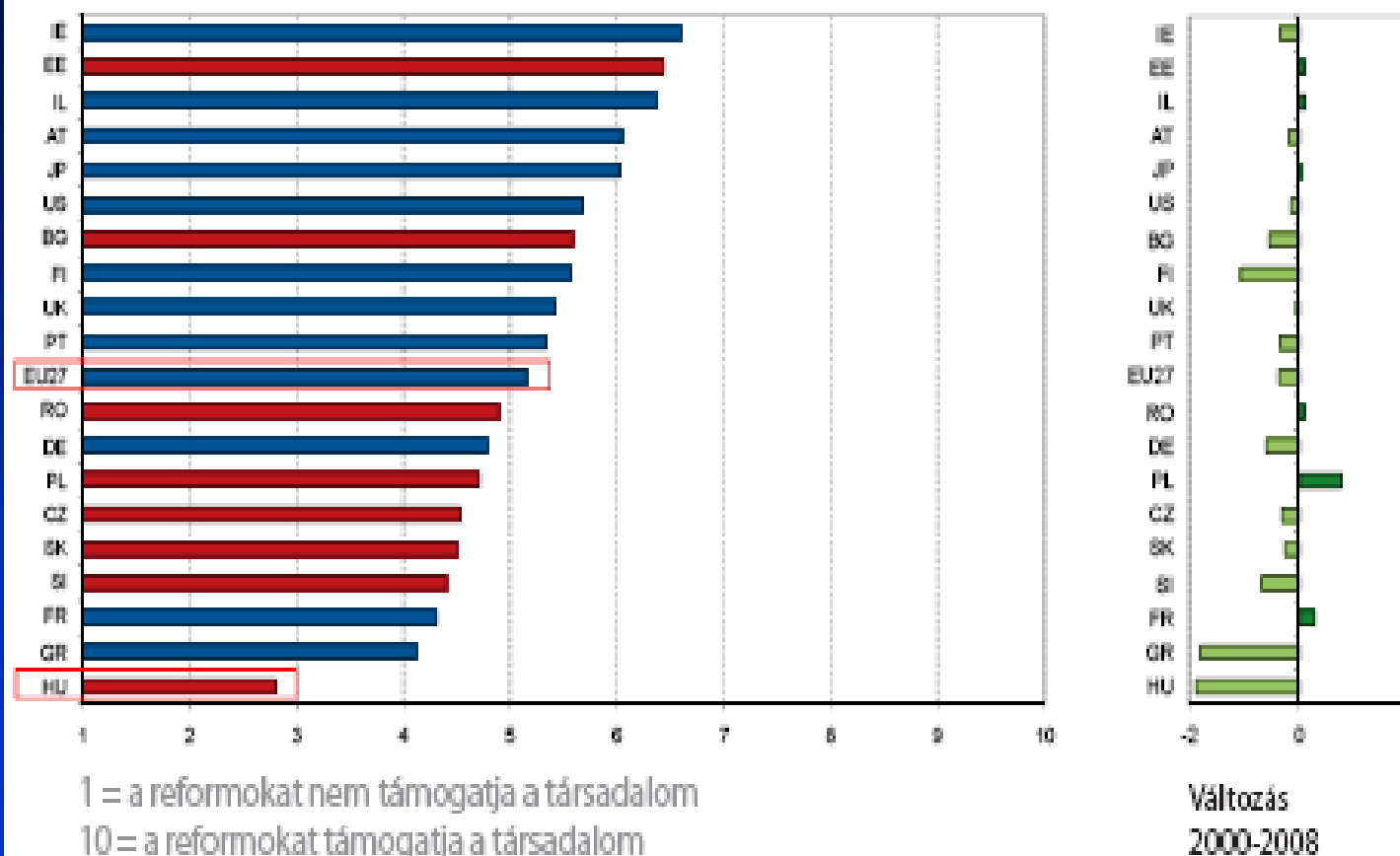
- oktatási expanzió,
- demográfiai változások,
- családi minták átrendeződése, stb.

Krémer Balázs anyagából

A szabályok jellemzően továbbra is azzal a céllal születnek, hogy az állam a munkaadó szervezetek kötelezettségével biztosítsa, hogy hozzájuthasson a kirótt adókhoz, járulékokhoz és nem teszi szabaddá, hogy a munkavégzők a jogosultságokat maguk szerezzék, pl. egészségbiztosításra, munkanélküli segélyre, stb.

A magyar alkalmazkodási készség

110. ábra A gazdasági-társadalmi reformok elfogadása 2008

World Competitiveness Yearbook IMD 2008

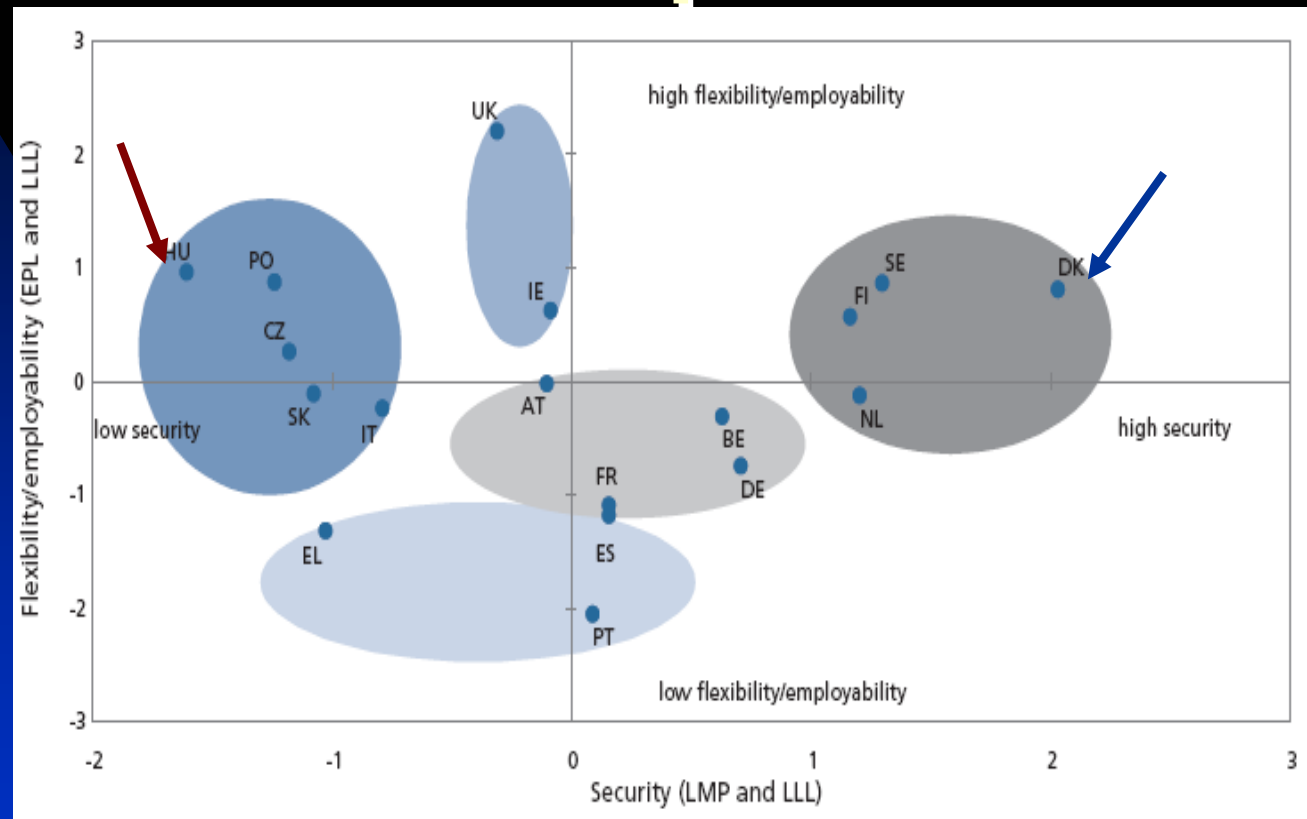
Társadalmi alkalmazkodás és alkalmazkodási képtelenség

- a „rossz munkák” megítélése,
- a migráció és az idegenellenesség,
- a szegénységellenes bünbakképzés

Krémer Balázs anyagából

A gazdasági válság, illetve a gazdaság strukturális átrendeződése (pl. egyes gyártási folyamatok olcsóbb bérszínvonalú országokba telepítése) esetén a jó minőségű munkaerő is elveszítheti munkahelyét.

Helyzetünk az európai mezőben

Országcsoportok és a nemzeti flexicurity megoldásaik (Flexicurity policies in EU Member States, Eurofound Dublin 2008)

Magyarországnak címzett feladatok

Az Európai Bizottság és tanácsadó szervezetei a „nyitott koordináció” keretében ország-ajánlásokat is adtak:

- Az alkalmazkodóképesség növelése;
- A munkavállalás legyen mindenki számára elérhető választási lehetőség;
- Beruházás a humán tőkébe.

Milyen teendők és új megoldások kellenek, lehetnek erre??

A következő, 2007-2008-as közös foglalkoztatási jelentésnek ui. azt kell elemeznie, hogy a tagállamok milyen mértékű haladást értek el az átfogó, a rugalmas biztonság első négy összetevőjére kiterjedő szakpolitikai stratégiák kialakítása terén!

Köszönöm a figyelmet!

"Azonképpen a hit is,
ha cselekedetei nincsenek,
megholt ő magában."

Jak. 2, 17.

hajdu.laszlo.dr@gmail.com